

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-380/17-A

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Zařízení pro děti - cizince, diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Praha 5, Radlická 30
Sídlo	Radlická 30, 150 00 Praha 5
E-mail právnické osoby	zuzana.vuckova@ddc.cz
IČ	86595971
Identifikátor	650065115
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Zuzana Chmelířová Vučková
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
Místa inspekční činnosti	Radlická 30, 150 00 Praha 5 Kupeckého 576, 149 00 Praha 4
Termín inspekční činnosti	16. 1. 2017 – 20. 1. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školským zařízením a základní školou podle § 174 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Príspevková organizace (dále „zařízení“) vykonává činnost diagnostického ústavu (dále „DÚ“), střediska výchovné péče (dále „SVP“), základní školy (dále „ZŠ“) a školní jídelny (dále „ŠJ“) v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Účelem zařízení je poskytovat výchovně vzdělávací péči a plné přímé zaopatření dětem s cizí státní příslušností ve věku od 3 do 18 let, které byly zadrženy na území České republiky bez doprovodu rodičů či jiných zákonných zástupců, případně dětem - cizincům, které žijí v České republice se svými rodiči. Děti jsou do zařízení umisťovány na základě soudního rozhodnutí o předběžném opatření nebo o nařízené ústavní či ochranné výchově. Jedná se o koedukované zařízení pro chlapce i dívky, které mohou požádat o prodloužení pobytu v zařízení v souvislosti s přípravou na budoucí povolání i po zletilosti.

Zařízení má povolený nejvyšší počet 30 lůžek. Ke své činnosti využívá prostor hlavní budovy DÚ s 18 lůžky, detašované pracoviště (Studijní oddělení Háje) disponuje osmi lůžky a tréninkový byt má čtyři lůžka. V termínu inspekční činnosti byl evidenční stav v zařízení celkem 15 dětí, přičemž v hlavní budově bylo fyzicky přítomno pět dětí v jedné výchovné skupině, na detašovaném pracovišti pět dětí a tréninkový byt užívaly dvě děti. Tři děti byly na útěku. Šest zletilých osob pobývalo v zařízení na základě smlouvy o prodlouženém pobytu z důvodu studia (přípravy na budoucí povolání). Povinnou školní docházku neplnilo v době inspekce žádné dítě, DÚ však zajišťoval vzdělávání v tzv. diagnostických třídách.

Středisko výchovné péče zajišťuje odbornou péči ambulantní formou, v odůvodněných případech s navazující realizací dobrovolného pobytu v DÚ. Ve školním roce 2015/2016 evidovalo 106 klientů.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Zařízení je umístěno v nově zrekonstruované budově v činžovní zástavbě v širším centru Prahy. Nabízí dostatečné zázemí pro realizaci výchovně vzdělávacích a terapeutických činností. Jeho poloha navíc umožňuje rozšířit vlastní program využitím nabídek externích subjektů.

Struktura výchovně vzdělávacích činností, kterou definuje školní vzdělávací program pro diagnostický ústav (dále „ŠVP DÚ“), jasně vymezuje jednotlivé fáze pobytu dítěte v zařízení směřující přes dílčí cíle k maximální integraci dítěte-cizince do společnosti.

Ředitelka vytvořila reálnou koncepci rozvoje školského zařízení, která vznikla na základě výsledků analýzy stavu zařízení a závěrů předchozích kontrolních zpráv zřizovatele a České školní inspekce. Tuto koncepci postupně naplňuje. Vysoká je také míra shody většiny zaměstnanců s touto vizí. Výchovně vzdělávací činnost je uskutečňována podle jasně dané struktury, která vychází z dlouhodobých zkušeností z práce s dětmi – cizinci. Odborná péče je rozdělena do několika stupňů. Jejich cílem je doprovázet děti od umístění v zařízení do stavu maximální možné integrace do společnosti se zajištěním zaměstnání a bydlení. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti definuje časové členění školního roku včetně krátkodobých koncepčních záměrů, jejichž plněním jsou pověřeni jednotliví pedagogičtí pracovníci.

Organizační struktura zařízení, rozdělená do dílčích úseků DÚ, ZŠ, SVP a ŠJ, je funkční. Vedením jednotlivých částí pověřila ředitelka vedoucí pracovníky se stanovením jejich povinností. Na pravidelných týdenních poradách pedagogických pracovníků jsou řešeny aktuální záležitosti týkající se výchovně vzdělávací činnosti zařízení s návrhy dalších cílů práce s umístěnými dětmi. Veškerá činnost se vyznačuje individuálním přístupem všech

zúčastněných pracovníků na výchově a diagnostice. Intenzitu práce DÚ zvyšují pravidelné ranní porady užšího diagnostického týmu. Deníky výchovných skupin jsou vedeny v elektronickém systému zařízení s pravidelnými a jasnými zápisy. Záznamy etopedky či psycholožky mají kvalitní vypovídací hodnotu. Tyto sdílené, multioborově předávané informace jsou využívány v každodenní práci pedagogických pracovníků s dětmi.

Kontrolní a hospitační činností jednotlivých úseků jsou pověřeni vedoucí učitel a vedoucí vychovatel. Na úseku výchovy je realizována spíše spoluúčastí vedoucího vychovatele při výchovně vzdělávacích činnostech bez zaznamenávání zjištěných pozitiv či nedostatků a následných doporučení pro zlepšení práce vychovatelů. V aktuálním školním roce nebyla kontrolní činnost zatím realizována (v ZŠ z důvodu nepřítomnosti žáků plnících povinnou školní docházku).

V době inspekční činnosti v zařízení pracovalo 32 pedagogických pracovníků včetně ředitelky zařízení. Výuku v ZŠ zajišťovali tři učitelé, výchovnou činnost v DÚ vykonávalo 15 vychovatelů, osm asistentů pedagoga zajišťovalo noční služby, jedna speciální pedagožka - etopedka a psycholožka. Ve středisku výchovné péče zajišťuje činnost zástupce ředitelky zařízení, dále psycholožka a speciální pedagožka.

Úroveň personálních podmínek je vzhledem ke kvalifikovanosti většiny pedagogických pracovníků dobrá. Požadavky odborné kvalifikace nesplňovalo pět pedagogických pracovníků, kteří si nezbytnou kvalifikaci aktuálně doplňují. Velká část pedagogů má také dlouholetou praxi. Podmínku odborné psychické způsobilosti a bezúhonnosti splňují všichni pedagogové, bezúhonnost prokázali též provozní zaměstnanci. Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) probíhá dle plánu, který vychází z potřeb zařízení (inkluzivní vzdělávání, školská legislativa, sociálně patologické jevy). V pravidelných intervalech se konají supervize pedagogického sboru.

Vnitřní řád zařízení je psán v českém jazyce, dítě je s ním seznamováno postupně ihned při příjmu do zařízení zpravidla etopedem zařízení. Výňatek ve smyslu práv a povinností má k dispozici zařízení i v různých světových jazycích, dítě tedy podepisuje verzi v jemu srozumitelném jazyce. Nejpozději do tří dnů je s dítětem realizován vstupní pohovor, u kterého je zajištěn tlumočnick. Znovu jsou s dítětem probrána jeho práva, povinnosti, podoba pobytu, plány a cíle.

Materiální podmínky zařízení nabízejí kvalitní zázemí pro realizaci výchovně vzdělávací péče pro tři rodinné skupiny. V hlavní budově je každé vyčleněno jedno podlaží se společným obývacím prostorem a kuchyňským koutem. Děti mají k dispozici dvoulůžkové pokoje včetně psacích stolů a uzamykatelných skříněk. Prostředí je podnětné a udržované. Na pracovišti v Hájích jsou vytvořeny dobré podmínky k přípravě na samostatný život. Děti (zpravidla již plnoleté, studující) obývají jednolůžkové pokoje. Vybavení tréninkového bytu vyhovuje umístěným osobám připravujícím se na samostatný život po opuštění zařízení.

Materiální podmínky v ZŠ umožňují realizaci ŠVP. Škola je umístěna v prvním podlaží hlavní budovy a disponuje třemi třídami, které jsou vybaveny standardním školním nábytkem. Každá má k dispozici počítač s připojením k internetu a interaktivní tabuli. Zařízení nemá vlastní tělocvičnu, prostory pro sportovní aktivity si pronajímá.

Zařízení aktivně vytváří podmínky pro zdravý životní styl dětí, podporuje zdravé a příjemné prostředí a reálné fyzické bezpečí dětí. Při jejich nástupu do zařízení a několikrát v průběhu školního roku jsou poučovány o bezpečnosti a ochraně zdraví včetně požární prevence. Přijatá opatření k prevenci úrazů byla účinná, míra úrazovosti neměla stoupající tendenci. Školní jídelna vytváří podmínky pro zdravý životní styl dětí a vede strávníky ke správným návykům a podporuje zdravé a příjemné prostředí.

Finanční podmínky pro realizaci školních vzdělávacích programů jsou příznivé. Organizace hospodaří zejména s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu. Další finanční prostředky byly poskytnuty z rozvojového programu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Děti po přijetí do zařízení prochází diagnostickým pobytem, který je zároveň koncipován jako adaptační. V tomto období se jedná zejména o navázání vzájemné komunikace. Je realizována diagnostika a terapie, která má za úkol pomoci dětem vyrovnat se s traumatickými zážitky. Adaptační období je pro děti z cizojazyčného prostředí velmi náročné, samy jej tak v osobních rozhovorech popisovaly (zejména z důvodu jazykové bariéry a odlišného prostředí, zažitých norem, tradic). Zařízení klade velký důraz na rychlé začlenění dětí do české společnosti a jejich následné docházce do běžných škol v okolí. Výuka českého jazyka probíhá hned po přijetí do zařízení. Děti jsou motivovány k používání češtiny při běžných každodenních činnostech. Po uplynutí adaptační doby využívají také možnosti trávit volný čas zájmovými aktivitami i mimo zařízení. V rámci minimálního preventivního programu jsou děti připravovány na možné problémy při integraci do majoritní společnosti, negativní reakce okolí atp.

Odbornou terapeutickou práci zajišťují psychologka a etopedka formou individuální práce s umístěnými dětmi a pravidelnými týdenními skupinami. Etopedka je často přítomna ve skupinách během neformálních činností.

Činnosti skupin umístěných v hlavní budově jsou organizovány podle týdenních programů. Děti mají možnost se k jejich náplni vyjadřovat, případně vznést vlastní požadavky. Děti jsou motivovány samostatnými vycházkami a finančními odměnami, přičemž nákupy děti potvrzují z preventivních důvodů dokladem o koupi. Způsob trávení osobního volna si umístěné děti určují samy, jsou tak vhodně podporovány k samostatnosti. Hodnotící systém je nastavený jednoduše, účelně a děti mu rozumí. Kapesné je vypláceno jednou za měsíc, což je vzhledem k věku dětí vhodnější, neboť tento způsob odpovídá praxi běžného života a vhodně tak připravuje děti na samostatný život po odchodu ze zařízení. Tázané děti věděly, na jaké částky mají nárok. Hospodařit s penězi se učí také pomocí samostatného nákupu ošacení. Méně času je věnováno nácviku vaření a přípravě jídelníčku.

Většina dětí umístěných na pracovišti v Hájích jsou již zletilé osoby, které se studiem připravují k výkonu budoucího povolání. Zařízení jim zprostředkovává kurzy českého jazyka, ve kterých se dále zdokonalují pod vedením certifikovaných lektorů. Vhodně jsou zde vedeny k samostatnosti, samy si vaří ve společné kuchyni a jejich denní režim je podřízen zejména plnění školních povinností. Způsob hodnocení je založen na tzv. kreditním systému, který připomíná vedení domácnosti v běžném životě a je pro děti motivující.

Vzdělávání probíhalo pouze ve dvou diagnostických třídách pro tři děti. Účelem těchto tříd je zjistit vstupní úroveň znalostí dětí, odstranit komunikační bariéru a připravit je na přestup na vhodný obor vzdělání střední školy. Učitelé ve sledované výuce vhodně motivovali žáky ke komunikaci v českém jazyce. Vzhledem k rozdílné úrovni znalostí a vědomostí dětí, přicházejících z různých zemí s odlišným vzdělávacím systémem, sociokulturními i náboženskými tradicemi, uplatňovali učitelé výrazný individuální přístup. Velký důraz kladli na získávání konkrétních praktických znalostí a dovedností při využití životních zkušeností samotných dětí. Účelně k tomu využívali názorné pomůcky, interaktivní tabuli, internet. V hodinách převládala klidná atmosféra s převahou individuálního přístupu, pracovní tempo odpovídalo schopnostem a možnostem dětí.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Diagnostický ústav pro děti-cizince je v rámci České republiky zcela specifickým zařízením, které získává zkušenosti zejména vlastní praxí. Současně s tím je zapojeno do projektu, jehož prostřednictvím se inspiruje v zahraničních systémech práce s dětmi – cizinci. Velmi účinné jsou také vlastní sociální projekty zařízení nebo ty, kterých se účastní společně s neziskovými organizacemi. V rámci této výměny zkušeností přispívá nemalou měrou také svými vlastními poznatky a propracovaným systémem práce s umístěnými dětmi. Většina z nich zařízení opouští s pracovní smlouvou, která znamená pravidelný finanční příjem, se zajištěným ubytováním a legalizovaným pobytem. Děti však odcházejí velmi často bez dokončeného studia, protože je pro ně možnost výdělků (a zaslání peněz rodinným příslušníkům v zemi původu) největší motivací.

Náplň výchovných činností hodnotí umístěné děti podle národnostní mentality různě. Některé děti si stěžovaly na pasivní trávení volného času, což naopak vyhovuje jiným. Jiné děti kladně hodnotí, že je samotní vychovatelé berou na nejrůznější vlastní zájmové činnosti, zejména sportovního charakteru a přispívají tak ke snazší integraci, k přirozenému (neformálnímu) přijetí hodnot a norem naší společnosti. Děti se jich účastní na základě dobrovolnosti a vlastních preferencí. Velmi pozitivně dále děti vnímají, že veškerá činnost v zařízení probíhá s ohledem na jejich vlastní náboženství a tradice, ve kterých vyrůstaly. V jídelně se např. nepodává vepřové maso, děti se zúčastnily bohoslužby v místní muslimské modlitebně.

Informace o výsledcích vzdělávání i výchovy dětí jsou projednávány na pedagogických radách i při každodenním kontaktu. Zařízení úspěšně spolupracuje s okolními středními školami, ve kterých se děti vzdělávají a připravují na výkon budoucího povolání. Děti mají určeného klíčového pracovníka (garanta), který mimo jiné komunikuje s těmito školami.

Zařízení plní také diagnostické a organizační úkoly související s následným přemístěním dětí do jiných zařízení. V součinnosti etopedky a psychologů jsou zpracovávány diagnostické zprávy dětí na základě platných standardizovaných psychologických metod, speciálně pedagogické a pedagogické diagnostiky. Metodické vedení následných zařízení je realizováno zejména v souvislosti s umisťováním dětí.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Ředitelce se daří uplatňovat demokratický styl řízení podporující zaměstnance k maximální spoluúčasti na plnění stanovené koncepce.
- Účinné prohlubování mezinárodní spolupráce a výměny zkušeností.
- Zařízení se daří udržovat kvalitní výchovně vzdělávací práci s dětmi-cizinci při jejich integraci do společnosti.

Silné stránky

- Ucelený systém práce s dětmi-cizinci a jejich integrace do společnosti.
- Týmová spolupráce všech zaměstnanců.
- Úspěšná realizace vlastních socializačních programů.

Slabé stránky

- Dílčí nedostatky v kontrolním systému.

- Méně časté společné vaření v diagnostickém ústavu.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Nastavit jasné parametry kontrolní činnosti.
- Zařazovat častěji společné vaření v diagnostickém ústavu.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy a školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout opatření k nedostatkům zjištěným při inspekční činnosti, a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci o přijatých opatřeních k odstranění zjištěných nedostatků.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina vydaná MŠMT, včetně dodatků, čj. 26 874/03-21, ze dne 31. 10. 2003
2. Jmenovací dekret ředitelky školského zařízení, vydaný MŠMT dne 23. 7. 2013, čj. MSMT-21023/2013-2
3. Potvrzení ve funkci ředitelky školského zařízení, vydané MŠMT dne 30. 9. 2014, čj. MSMT-32708/2014-4
4. Vnitřní řád Zařízení pro děti – cizince, vydaný 1. 9. 2014, čj. R/549/2014
5. Školní řád, účinný od 1. 9. 2016
6. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2016/2017
7. Deníky skupiny vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017 k termínu inspekce
8. Knihy denní evidence skupin vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017 k termínu inspekce
9. Týdenní programy vedené v roce 2015, 2016 a 2017 k termínu inspekce
10. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Různé země, různé děti, jedna škola“, čj. R/507/2016 s platností od 1. 9. 2016
11. Školní vzdělávací program DÚ a SVP „Žít spolu“, platný od 1. 9. 2016
12. Třídní knihy vedené ve školním roce 2015/2016
13. Školní matrika vedená k termínu inspekční činnosti
14. Personální dokumentace zaměstnanců školy a školského zařízení
15. Kniha úrazů vedená od 1. 1. 2016
16. Matrika umístěných dětí vedená v elektronickém systému, výběr k termínu inspekce
17. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2015/2016 a 2016/2017
18. Kniha útěků vedená od 5. 1. 2007, čj. ZDC2s/575/2007
19. Minimální preventivní program – rozvoj komunikačních dovedností, řešení konfliktů pomocí sociálních her a interkulturní výchova, školní rok 2016/2017
20. Zápisy z komunit ve skupině Radlická, vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017 k termínu inspekce

21. Zápisy z komunit ze Studentského oddělení Háje, vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017 k termínu inspekce
22. Hospitační záznamy výchovné činnosti ze školního roku 2015/2016
23. Záznamy z kontrolní činnosti ve školním roce 2015/2016
24. Záznamy o hospitaci ve škole vedené ve školním roce 2015/2016
25. Záznamy z diagnostických porad vedených v roce 2015, 2016 a 2017 k termínu inspekce
26. Osobní spisy dětí s čísly 24/2016, 44/2016, 52/2016, 43/2016, 42/2016, 10/2015, 7/2014, výběr k termínu inspekce
27. Programy rozvoje osobnosti dětí vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017 k termínu inspekce
28. Vnitřní metodická směrnice č. R/227/2014 „Motivační systém v DÚ-ZDC Radlická“, ze dne 30. 3. 2014
29. Systém kreditů studentského oddělení, platný k termínu inspekce
30. Vnitřní metodická směrnice č. R/121/2015 „Hodnocení – manuál pro pedagogy a zdravotní“, vydaná dne 10. 8. 2015
31. Vnitřní metodická směrnice doplňující Vnitřní řád části označené Motivační systém a opatření ve výchově čj. R/381/2016 ze dne 15. 6. 2016
32. Vnitřní předpis čj. R/816/2015 „Kritéria a postup pro vyplácení finančního příspěvku – odchodného“, vydaný dne 25. 11. 2015
33. Poučení dětí o pravidlech vyplývajících z vnitřního řádu, výběr k termínu inspekce
34. Kniha úředních návštěv, čj. R/225/2014, vedená od 7. 4. 2014 k termínu inspekce
35. Kniha ostatních návštěv vedená od 8. 6. 2011 k termínu inspekce
36. Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost v roce 2015 (prostředky poskytnuté z kapitoly MŠMT)
37. Závazné ukazatele rozpočtu na rok 2015
38. Hlavní účetní kniha 2015
39. Výkaz zisku a ztráty za rok 2015

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy a školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Lukáš Valda, školní inspektor

Mgr. Lukáš Valda v. r.

Mgr. Martina Landová, školní inspektorka

Mgr. Martina Landová v. r.

Mgr. Soňa Křížová, Ph.D., etoped

Mgr. Soňa Křížová, Ph.D. v. r.

Mgr. Alena Zouplnová, odborník na institucionální vzdělávání

Mgr. Alena Zouplnová v. r.

Ing. Zdenka Marková, kontrolní pracovnice

Ing. Zdenka Marková v. r.

Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovnice

Bc. Šárka Snížková v. r.

V Praze 22. února 2017

Datum a podpis ředitelky školy a školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Zuzana Chmelířová Vučková, ředitelka školy
a školského zařízení

*Mgr. Zuzana Chmelířová
Vučková v. r.*

V Praze 9. března 2017